Signalizačná správa ÚKSÚP

Návraty mrazov sa akosi nechcú vzdať. Aj najbližší víkend to vyzerá na ochladenie pod bod mrazu aj v nížinách. Z toho vyplýva, že avizované ochranné opatrenia na broskyniach či marhuliach treba ešte odložiť.

Dnes sa budeme venovať predpestovaniu priesad a chorobám na nich. Pri pestovaní akýchkoľvek druhov priesad či už zeleniny alebo okrasných rastlín najmä v pareniskách, skleníkoch alebo fóliovníkoch sa určite mnohí pestovatelia stretli s tým, že skoro po ich vyklíčení zo semien boli napadnuté hubovými chorobami, ktoré spôsobili ich hynutie. V tomto prípade zvyčajne ide o komplexnú chorobu spoločne nazvanú **padanie klíčiacich rastlín.** Je spôsobovaná viacerými druhmi húb súčasne, a to *Pythium, Bremia*, *Fusarium, Thielaviopsis, Rhizoctonia* a podobne, ktoré sa vyskytujú vo všetkých pôdach. Žijú na rastlinných zvyškoch. Vo väčšej miere môžu byť zavlečené pôdou, náradím, vegetačnými nádobami alebo zálievkovou vodou. Napádajú koreňový krčok alebo spodnú časť stonky, prípadne korene, ktorých pletivo černie, mäkne a rozkladá sa. Semenáčiky, odrezky alebo mladé rastlinky vädnú, padajú a odumierajú. Tieto huby niekedy spôsobujú aj bazálnu hnilobu starších rastlín.

Z preventívnych opatrení treba používať dobre preležanú zeminu, premiešanú s rašelinou alebo pieskom. Nie je vhodné hnojiť nerozloženým maštaľným hnojom alebo čerstvou listovkou. Rozvoj húb podporuje vysoká vzdušná vlhkosť, vysoké teploty, nedostatok svetla, husté výsevy a hustý spon, nedostatočné vetranie a častá zálievka. Ďalej treba používať iba zdravé osivo, prípadne morené. Vhodné je aj striedanie plôch určených na pestovanie semenáčikov.

Ďalším spôsobom ochrany je **fyzikálna dezinfekcia pôdy jej preparovaním horúcou parou**, pri ktorom sa ničia nielen živočíšni škodcovia, zárodky húb, baktérie a vírusy, ale aj semená niektorých burín. Zničia sa síce aj užitočné organizmy, ale tie sa pomerne rýchle regenerujú. Nevýhodou sú vysoké nároky na technické vybavenie. Teplota preparovania sa riadi vlastnosťami organizmov, proti ktorým je určená. Všeobecne má byť asi o 10°C vyššia než je smrtiaca teplota, ktorá sa pohybuje od 50°C pre niektoré huby a háďatká až nad 90°C pre vírusy a baktérie. V praxi sa zvyčajne dosahuje **teplota 95°C po dobu 20-30 minút.** Hĺbka preparenia má byť 20-50 cm. Zemina pred zásahom má byť suchá a zároveň nesmie byť zmrznutá. Najlepšie výsledky sa dosahujú v ľahkých a stredne ťažkých pôdach s dostatočným obsahom humusu. Ťažké pôdy strácajú po preparovaní pôdnu štruktúru. **Po skončení preparovania nie je vhodné hneď siať, ale asi až po 2-3 týždňoch, kedy sa obnoví mikrobiálna rovnováha.** Inak by sa mohli vyskytnúť poruchy klíčivosti a vývoja hlavne pri citlivých druhoch (begónie, primule a pod.). Počas tohto čakacieho obdobia pôdu chránime pred opätovnou kontamináciou škodlivými organizmami **skladovaním na vybetónovanej ploche a prikrytím fóliou.**

Z chemických prípravkov je na ošetrenie zeleniny povolený prípravok Previcur Energy (aj v malospotrebiteľskom balení) s účinnými látkami fosetyl + propamocarb vo forme zálievky v dávke 3 ml/m^2. Okrem toho na ochranu okrasných rastlín a rajčiakov sú povolené prípravky Omix a Rival s účinnou látkou propamocarb. Prípravok sa aplikuje buď maximálne 1-x zapracovaním do pôdy (substrátu) alebo maximálne 2-x zálievkou do okrasných rastlín alebo maximálne 3-x zálievkou do rajčiakov. Pred ošetrením okrasných rastlín treba overiť citlivosť na menšom počte rastlín alebo na menšej ploche.

Ing. Stanislav Barok
ÚKSÚP – OOR
15.3.2021